

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

05.05.2021

Суми

№ 18-ОД

**Про введення в дію рішення колегії
Державного архіву Сумської області
від 16.04.2021 № 1 «Про підсумки
діяльності архівних установ області у
2020 році та їх завдання на 2021 рік»**

Відповідно до підпункту 29 пункту 4 Положення про Державний архів Сумської області, затвердженого розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 26.07.2018 № 456-ОД, та пункту 5.11. Положення про колегію Державного архіву Сумської області, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації від 03.09.2013 № 374-ОД,

НАКАЗУЮ:

1. Ввести в дію рішення колегії Державного архіву Сумської області від 16.04.2021 № 1 «Про підсумки діяльності архівних установ області у 2020 році та їх завдання на 2021 рік» (додається).
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Юрій ОЛІЙНИК

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІШЕННЯ КОЛЕГІЇ

16.04.2021

м. Суми

№ 1

Про підсумки діяльності архівних установ області у 2020 році та завдання на 2021 рік

Розглянувши питання діяльності Державного архіву Сумської області, архівних відділів районних державних адміністрацій і міських рад у 2020 році та їх завдання на 2021 рік, колегія відзначає, що архівними установами Сумської області у 2020 році у цілому забезпечено реалізацію державної політики у сфері архівної справи.

На кінець 2020 року до мережі архівних установ Сумської області входили Державний архів області, 18 архівних відділів районних державних адміністрацій та 7 архівних відділів міських рад.

З метою формування Національного архівного фонду документами, що відбивають сучасну історію України, забезпечення їх збереженості на постійне зберігання до Державного архіву Сумської області у 2020 році надійшло 3031 одиниць документів НАФ, у I кварталі 2021 року – 964 справи. Архівні відділи райдержадміністрацій прийняли на зберігання у 2020 році 18 204 справи управлінської документації, протягом I кварталу поточного року – 10 401 справу. До архівних відділів міських рад надійшло у 2020 році 2172 справи Національного архівного фонду, протягом I кварталу поточного року – 863 справи.

Від ліквідованих підприємств, установ і організацій архівними відділами РДА прийнято на тривале зберігання протягом 2020 року 554 од. зб. із кадрових питань (особового складу), за I квартал 2021 року – 417 справ, до архівних відділів міських рад надійшло у 2020 році 4270 од. зб. з кадрових питань, протягом I кварталу 2021 року – 6165 справ.

Станом на 01.04.2021 в архівних установах області зберігається: у Державному архіві Сумської області – 1 378 329 од. зб. документів НАФ та 3077 од. зб. з кадрових питань на паперовій основі, в архівних відділах РДА – 234 294 од. зб. документів НАФ та 17 166 справ з кадрових питань, в архівних відділах міських рад – 49 311 од. зб. документів НАФ та 108 614 справ з кадрових питань.

У 2020 році розпочалися зміни у мережі архівних відділів райдержадміністрацій. Станом на 01.04.2021 в області створено 5 архівних відділів райдержадміністрацій: Конотопської, Охтирської, Роменської, Сумської, Шосткинської.

На 01 квітня 2021 року в архівних відділах районних державних адміністрацій новоутворених районів зберігається така кількість документів Національного архівного фонду:

- архівний відділ Конотопської РДА – 56452 справи, з них у м. Конотоп – 14856, м. Буринь – 14233, м. Кролевець – 13464, м. Путивль – 13899 справ;

- архівний відділ Охтирської РДА – 35229 справ, з них у м. Охтирка – 10773, смт Велика Писарівка – 9950, м. Тростянець – 14506 справ;

- архівний відділ Роменської РДА – 48941 справа, з них у м. Ромни – 32581, смт Недригайлів – 16369 справ;

- архівний відділ Сумської РДА – 57858 справ, з них у м. Суми – 13722, м. Білопілля – 20562, смт Краснопілля – 8758, м. Лебедин – 14816 справ;

- архівний відділ Шосткинської РДА – 35814 справ, з них у м. Шостка – 6385, м. Глухів – 11217, м. Середина-Буда – 8945, смт Ямпіль – 9267 справ.

У зв'язку з відсутністю належних приміщень для розміщення укрупнених архівних відділів районних державних адміністрацій в адміністративних центрах новоутворених районів Сумської області документи Національного архівного фонду залишатимуться у приміщеннях колишніх архівних відділів райдержадміністрацій. Архівні відділи

райдержадміністрацій новоутворених районів здійснюватимуть контроль за архівними документами, обліковими документами та довідковим апаратом.

1. Формування Національного архівного фонду, здійснення контролю за станом діловодства, експертизою цінності та збереженістю документів в установах, організаціях, на підприємствах.

Кількість установ, підприємств, організацій – джерел комплектування НАФ, які передають документи до архівних відділів РДА Сумської області, зменшилася у порівнянні з 2019 роком на 43 і станом на 01.01.2021 становила 502 юридичні особи. Кількість юридичних осіб – джерел комплектування архівних відділів міських рад у 2020 році зменшилася на 1 і становить 95 юридичних осіб. Кількість юридичних осіб – джерел комплектування Держархіву області не змінилася і становить 111 юридичних осіб.

Науково-технічне опрацювання упродовж 2020 року здійснювали: Державний архів області – 956 справ управлінської документації, 988 справ з кадрових питань; архівні відділи районних державних адміністрацій – 12741 справу управлінської документації, 5658 справ з кадрових питань; архівними відділами міських рад – 1169 справ, 18641 справу з кадрових питань.

В організаціях, установах, на підприємствах, що перебували у зоні комплектування архівних установ області проведено 77 перевірок роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, з них: Державним архівом області – 22 перевірки, архівними відділами райдержадміністрацій – 40 перевірок, архівними відділами міських рад проведено 15 перевірок.

Працівниками Державного архіву Сумської області у вересні 2020 року для працівників діловодних служб та архівних підрозділів обласних профспілкових організацій організований семінар з теми «Загальні вимоги до створення управлінських документів». Працівники архіву залучалися до проведення 2 семінарів з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб установ.

Начальники архівних відділів РДА та міських рад провели самостійно 23 навчання, взяли участь у проведенні 15 семінарів із працівниками діловодних служб, відповідальними за архіви, керівниками трудових архівів районних, сільських, міських та селищних рад.

2. Організація зберігання та обліку документів Національного архівного фонду

Протягом 2020 року здійснено низку заходів, спрямованих на забезпечення умов зберігання документів НАФ в архівних установах області.

Додаткові архівосховища отримали архівні відділи Великописарівської, Охтирської, Шосткинської районних державних адміністрацій, заміна архівосховищ відбулася в архівних відділах Тростянецької та Ямпільської РДА. Надані додаткові робочі приміщення архівним відділам Лебединської та Шосткинської РДА.

У 2020 році протяжність стележного обладнання архівних відділів міських рад збільшилася на 107 пог. м (у архівних відділах Охтирської та Шосткинської міських рад). Протяжність стележного обладнання архівних відділів РДА збільшилася на 212 пог. метрів (у архівних відділах Великописарівської, Конотопської та Охтирської РДА).

У 2020 року працівниками архівного відділу Лебединської РДА було здійснено ремонт приміщень: кімнати для адаптації документів, читального залу, архівосховища № 1.

У читальних залах корпусів № 1 та № 2 Держархіву області замінено 3 камери відеоспостереження на більш потужні.

Значна увага приділялася архівними установами поліпшенню фізичного стану документів Національного архівного фонду. У 2020 році Державним архівом області було відреставровано 4540 арк. документів з паперовою основою. Впродовж року архівними установами області відремонтовано 59779 арк. документів з паперовою основою, що склало 108 % від запланованого показника. Планові показники з опрацювання та підшивки документів у 2020 році (1795 од. зб.) були виконані на 115 % і становлять 2097 од. зб.

Держархівом області виконано заплановані обсяги з консерваційно-профілактичного оброблення: страхового фонду – 110 од. зб. на 105066 кадрів, 2250 од. зб. фотодокументів, 69 од. зб. відео документів.

З метою поліпшення умов зберігання у 2020 році архівними відділами РДА перевиконано план з картонування документів: закартоновано 11726 од. зб. при плані 3678 од. зб., перекартоновано у нові коробки 6356 од. зб. при плані 1215 од. зб. Гарні показники з цього виду робіт за 2020 рік мають архівні відділи Сумської, Ямпільської, Шосткинської, Тростянецької, Роменської, Конотопської РДА, архівні відділи Шосткинської та Сумської міських рад.

У 2020 році стартувала Програма здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2020-2024 роки, затверджена наказом Державної архівної служби від 13.11.2019 № 103. Наказом Державного архіву Сумської області від 30.03.2020 № 10-ОД затверджено Програму здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ в архівних установах Сумської області на 2020-2024 роки. Планові показники з перевіряння наявності, в цілому, виконано та перевиконано. У 2020 році Держархівом області було перевірено 73 фонди 48 459 справ документів з паперовим носієм, 3103 од. фотодокументів. Архівними відділами райдержадміністрацій проведено перевірку наявності 12781 справи, архівними відділами міськрад перевірено наявність і стан 1782 справ.

Незважаючи на проведені заходи, спрямовані на поліпшення умов зберігання документів НАФ, питання зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ залишається досі одним з найактуальніших.

З кожним роком загострюється проблема комплектування Державного архіву області через відсутність вільних площ.

Станом на 01.01.2021 повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання в архівному відділі Глухівської РДА. На 100 % заповнені наявні стелажі в архівних відділах Великописарівської, Недригайлівської, Роменської, Шосткинської РДА, Глухівської міської ради.

У архівних відділах РДА близько 3 % од. зб. документів НАФ зберігається у незакартонованому стані.

Продовжує залишатися проблема оснащення архівних установ охоронною сигналізацією, сучасними протипожежними засобами, системами вентиляції і кондиціонування повітря.

Не вирішена проблема зовнішнього утеплення будівель Державного архіву Сумської області.

Велику кількість документів з особового складу ліквідованих установ, підприємств організацій зберігають архівні відділи Лебединської (5139 од. зб.), Середино-Будської (2392 од. зб.), Охтирської (2359 од. зб.), Великописарівської (2228 од. зб.), Конотопської (1444 справ) районних державних адміністрацій.

Залишається недостатнім рівень оцифровки документів у Держархіві області, обумовлений нестачею відповідного обладнання та фінансування для замовлення цієї послуги. В архівних відділах процес оцифрування документів навіть не розпочинався.

3. Діяльність архівних установ для зберігання документів, що не входять до НАФ

У 2020 році у зв'язку з проведенням адміністративно-територіальної реформи кількість трудових архівів при міських, районних, сільських та селищних радах зазнала деяких змін.

Трудових архівів, створених районними радами, зменшилося на 2 (було 4, стало 2). Кількість трудових архівів, створених радами об'єднаних територіальних громад, збільшилася на 2 (було 8, стало 10). Рішенням Білопільської міської ради від 28 листопада 2019 року № 109 змінено назву комунальної установи Білопільського району «Білопільський районний трудовий архів» на комунальну установу Білопільської міської ради «Білопільський трудовий архів» (ОТГ), затверджено статут, відповідно до якого трудовий архів є комунальною власністю Білопільської міської об'єднаної територіальної громади зі статусом юридичної особи. Рішенням Недригайлівської селищної ради від 30.09.2020 «Про прийняття об'єктів та закладів (рухомого та нерухомого майна) зі спільної комунальної власності територіальних громад Недригайлівського району до комунальної власності Недригайлівської селищної

ради» КУ «Недригайлівський районний трудовий архів» перейшов до комунальної власності об'єднаної територіальної громади Недригайлівської селищної ради.

Кількість трудових архівів, створених сільськими та селищними радами, зменшилася на 7 (було 239, стало 232) у зв'язку з укрупненням сільських рад та створенням ОТГ.

Станом на 31.12.2020 в області діяли 247 трудових архівів, з них 2 – при районних радах, 3 – при міських радах, 232 – при сільських та селищних радах, 10 трудових архівів об'єднаних територіальних громад.

4. Використання документів Національного архівного фонду

Протягом 2020 року архівними установами Сумської області виконано 22900 запитів соціально-правового характеру та майнових запитів, з них Держархівом області – 2763 запити, архівними відділами райдержадміністрацій – 9360 запитів, архівними відділами міськрад – 10777 запитів. Найбільше запитів виконали архівні відділи таких райдержадміністрацій: Лебединської (1013), Путивльської (927), Глухівської (810), Великописарівської (745), Шосткинської (688), Краснопільської (553) Кролевецької (528). Лідерами з надання довідок стали архівні відділи міських рад: Сумської (4798), Конотопської (1876), Роменської (1075), Глухівської (1022). Основні питання, які порушувалися у зверненнях громадян: підтвердження стажу роботи, заробітної плати, майнових прав на землю, нерухоме майно.

Архівними установами розглянуто 708 тематичних запитів, Держархівом області виконано 232 генеалогічні запити. Трудові архіви видали 22768 довідок.

У читальних залах Державного архіву Сумської області у 2020 році працювало 236 користувачів, при плані 850, у зв'язку з карантинними обмеженнями. Багато користувачів працювали он-лайн з оприлюдненими на вебсайті архіву метричними книгами та книгами РАГС. Найзапитованіша тематика досліджень, які проводилися в читальному залі архіву у 2020 році: історія української музики ранньомодерної доби (17-18 ст.), впровадження нових обрядів в УРСР у другій половині ХХ століття, політичні репресії в середніх та вищих навчальних закладах Сумщини 1930-1950 роки, діяльність товариства просвіта на Сумщині 1910-2017 роки, вивчення історії Української православної церкви, складання історії Сумської єпархії Української православної церкви та монастирів, історія Сумського пивзаводу, роди та люди Сумщини ХVІІ- середина ХХ ст.

В архівних відділах райдержадміністрацій працювало 879 користувачів, в архівних відділах міських рад – 47 користувачів. Досліджувалися питання соціально-економічного розвитку районів та міст, історія населених пунктів, створення та діяльність установ, утворення населених пунктів, приватизації землі, розпаювання майна та інші.

У 2020 році архівні установи області підготували і провели 13 радіопередач (3 – Держархівом області, 10 – архівним відділом Лебединської РДА). У засобах масової інформації опубліковано 21 статтю (3 підготовлені співробітниками Держархіву області, 14 архівними відділами райдержадміністрацій, 4 архівними відділами міськрад).

До знаменних і пам'ятних дат підготовлено 43 документальні виставки: 13 он-лайн виставок – співробітниками Держархіву області, 23 архівними відділами районних держадміністрацій, 7 (з них 2 – он-лайн) – архівними відділами міськрад. Активно в цьому плані працювали архівні відділи Лебединської РДА (10 виставок), Роменської РДА та Шосткинської міської ради (по 3 виставки), Глухівської РДА, Сумської РДА, Тростянецької РДА, Конотопської міської ради (по 2 виставки).

Співробітниками Державного архіву Сумської області прочитана лекція та проведені практичні заняття та екскурсія про історію, склад та зміст архівних документів для студентів І курсу ННІ історії, права та міжнародних відносин Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка. Архівними відділами райдержадміністрацій і міських рад проводилися екскурсії для учнів місцевих шкіл з метою ознайомлення з роботою архівних установ, змістом та складом документів, які зберігаються в архівних відділах.

У 2020 році працівниками Державного архіву Сумської області підготовлено в електронному вигляді 5 том Анотованого алфавітного покажчика «Книга Пам'яті Сумської області. Забуттю не підлягає» за матеріалами позасудових кримінальних справ.

5. Організація заходів з цифровізації архівної справи

Цифровізація всіх процесів архівної справи, діловодства та державної системи страхового фонду документації є важливим пріоритетом роботи архівних установ України.

З 19 червня 2020 року введений в дію новий вебсайт Державного архіву Сумської області, який розроблено відповідно до дизайн-системи державних сайтів України, створено сторінку архіву у соціальній мережі Facebook, на якій публікується актуальна інформація про діяльність архіву, новини, оголошення.

Цікаво і активно ведеться сторінка архівного відділу Конотопської міської ради у соціальній мережі Facebook. Начальник архівного відділу Болгова І.М. та спеціаліст Катинська Л.А. періодично дають відеороз'яснення з актуальних та проблемних питань, звітують про роботу.

Архівні відділи мають сторінки на офіційних вебсайтах органів державної влади та місцевого самоврядування.

Одним із пріоритетних напрямів організації доступу до архівної інформації є оцифрування документів та розширення доступу до документів Національного архівного фонду.

Так, упродовж 2020 року Державним архівом Сумської області оцифровано 305 од. зб., з них 225 справ з колекції документів відділів реєстрації актів громадянського стану (книги про народження 1931-1943 рр.), 80 справ з фондів до 1917 року, 146 109 карток військовополонених та оstarбайтерів (1941-1945 років).

З метою забезпечення віддаленого доступу до довідкового апарату і документів НАФ на сайті Держархіву області у рубриці «Документи on-line» на вебсайті архіву протягом року оприлюднювалися цифрові копії метричних книг, книг реєстрації актів громадянського стану, справ з фондів установ, підприємств, організацій. Станом на 01.01.2021 у рубриці Документи on-line на вебсайті архіву розміщено цифрові копії метричних книг та книг РАЦС, справ з фондів архіву періоду до та після 1917 року: всього – 7258 справ, 440 описів справ; 146 109 карток військовополонених та оstarбайтерів (1941-1945 років). Робота з оцифрування та оприлюднення оцифрованих документів триває.

З огляду на зазначене визначені пріоритети діяльності Державного архіву Сумської області у 2021 році, які будуть спрямовані на:

- організацію формування Національного архівного фонду, здійснення контролю за станом діловодства, експертизою цінності та збереженістю архівних документів на підприємствах, в установах і організаціях;
- забезпечення гарантованої збереженості та обліку документів Національного архівного фонду;
- організацію зберігання документів в об'єднаних територіальних громадах;
- інформаційне забезпечення користувачів за їх запитамі;
- оцифрування документів та створення фонду користування документами НАФ в електронній формі;
- популяризацію архівних документів до пам'ятних дат, подій та ювілеїв визначних осіб в історії України.

З метою подолання проблем архівної справи та забезпечення подальшого її розвитку **колегія вирішила:**

1. Визнати діяльність архівних установ Сумської області у 2020 році задовільною.
2. Керівництву Державного архіву Сумської області, керівникам його структурних підрозділів забезпечити:
 - 1) виконання пріоритетних завдань Державного архіву Сумської області на 2021 рік;
 - 2) надання консультативно-методичної допомоги з питань архівної справи та діловодства;
 - 3) співпрацю з райдержадміністраціями та міськими радами щодо зміцнення матеріально-технічної бази архівних відділів, у тому числі розширення їх площ;

4) реалізацію заходів Програми створення страхового фонду документації Сумської області на 2020-2022 роки;

5) оцифрування документів НАФ та описів справ, оприлюднення їх на офіційному вебсайті Держархіву області;

6) проведення 19-20 жовтня 2021 року на базі Сумського регіонального центру підвищення кваліфікації навчання для працівників архівних відділів РДА і міських рад з теми «Організація діяльності архівних установ області в умовах адміністративно-територіальної реформи».

3. Керівникам Державного архіву Сумської області, архівних відділів районних державних адміністрацій і міських рад забезпечити:

1) виконання планів розвитку архівної справи на 2021 рік;

2) виконання завдань, визначених Програмою здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2020-2024 роки;

3) приймання на постійне зберігання документів НАФ, що зберігаються понад встановлені строки в архівних підрозділах юридичних осіб – джерел комплектування, у т.ч. сільських, селищних, міських рад, що об'єдналися в територіальні громади;

4) завершення приймання на архівне зберігання виборчої документації з місцевих виборів 2020 року;

5) контроль за проведенням якісної експертизи цінності документів, науково-технічного опрацювання документів НАФ, з кадрових питань з метою запобігання їх втрати;

6) надання методичної допомоги об'єднаним територіальним громадам з питань створення архівних установ, організації належного зберігання документів Національного архівного фонду та документів з кадрових питань;

7) організацію тематичних виставок, участь у проведенні «круглих столів», конференцій, тематичних теле- і радіопередачах, висвітлення в засобах масової інформації та в мережі Інтернет відомостей про документи НАФ, що відображають історичні події, пов'язані з пам'ятними датами та ювілеями у 2020 році;

8) створення зручних умов доступу користувачів до інформаційних ресурсів архівів, у т.ч. віддаленого он-лайн доступу до довідкового апарату та документів НАФ;

9) вжиття заходів щодо передавання до трудових архівів документів з особового складу територіальних громад, що зберігаються в архівних відділах райдержадміністрацій;

10) архівним відділам новоутворених РДА до кінця II кварталу 2021 року забезпечити укладання списків юридичних осіб – джерел формування НАФ та подання їх на розгляд експертно-перевірної комісії Держархіву області;

11) надання відділу організаційної, кадрової та режимно-секретної роботи Держархіву області звітів про виконання планів роботи архівних відділів за I квартал до 05 квітня, за I півріччя – до 05 липня, за I - III квартали – до 05 жовтня, за рік – до 05 грудня 2021 року.

4. Рекомендувати головам районних державних адміністрацій, міським головам:

1) здійснити заходи із забезпечення надійної експлуатації архівних приміщень, дотримання режимів зберігання архівних документів;

2) забезпечити архівні відділи райдержадміністрацій і міських рад додатковими приміщеннями для зберігання документів Національного архівного фонду.

Голова колегії

Юрій ОЛІЙНИК

Секретар колегії

Вікторія МАРЧЕНКО